

ضایعات برخی محصولات کشاورزی ایران

مفاهیم، علل، کاربرد، کاهش، و مدیریت

تدوین و ویراستاری علمی:

بهجت تاج الدین

عضو هیأت علمی (دانشیار) بخش صنایع غذایی و مسائل پس از برداشت

مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی؛ سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

سرشناسه : تاج‌الدین، بهجت، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور: ضایعات برخی محصولات کشاورزی ایران؛ مفاهیم، علل، کاربرد، کاهش، و مدیریت/
تدوین و ویراستاری علمی: بهجت تاج‌الدین.
مشخصات نشر: مشهد: جهاد دانشگاهی، واحد مشهد، انتشارات، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ۳۵۲ص: مصور، جدول، نمودار.
فروست: انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد؛ ۵۷۰. کشاورزی؛ ۲۳۸.
شابک: 978-964-324444-6

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: فرآورده‌های کشاورزی -- تلفات
موضوع: Crop losses
موضوع: خرما -- فرآورده‌ها
موضوع: Date palm products
موضوع: پسماندهای کشاورزی -- بازیافت
موضوع: Agricultural wastes -- Recycling
شناسه افزوده: جهاد دانشگاهی. واحد مشهد. انتشارات
رده‌بندی کنگره: ۵۸۷۲۷
رده‌بندی دیویی: ۶۳۲
شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۱۰۰۳۸

انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد با مشارکت مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی

مشهد، میدان آزادی، پردیس دانشگاه، سازمان مرکزی جهاد دانشگاهی خراسان رضوی

ص.پ. ۹۱۷۷۵-۱۳۷۶ تلفن: ۳۸۱۳۲۳۶۷ دفتر پخش: ۳۸۴۲۲۳۰

فروشگاه یک: ۳۸۴۱۸۰۷۰ فروشگاه دو: ۳۸۱۲۹۵۸۹ فروشگاه سه: ۳۸۴۰۳۴۶۳

www.jdmpress.com

info@jdmpress.com

ضایعات برخی محصولات کشاورزی ایران

مفاهیم، علل، کاربرد، کاهش، و مدیریت

تدوین و ویراستاری علمی: بهجت تاج‌الدین

آماده‌سازی و ویراستاری: واحد فنی دفتر نشر / چاپ: نیکو؛ صحافی: حافظ

چاپ اول / شهریور ۱۳۹۹ / ۵۰۰ نسخه / شماره نشر ۵۷۰

ISBN: 978-964-324-444-6

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۲۴-۴۴۴-۶

کلیه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است.

قیمت: ۵۸۰/۰۰۰ ریال

فهرست

سخنی با خوانندگان ۱۴

بخش اول: کلیات

۱۷	۱. ضایعات و زائدات محصولات کشاورزی
۱۷	۱-۱ مقدمه
۱۸	۲ تعریف ضایعات و زائدات
۲۰	۳ عوامل مهم در ایجاد ضایعات محصولات کشاورزی
۲۱	۴ تمهیدات اصلی برای کاهش ضایعات
۲۱	۱-۴ انتخاب رقم مناسب
۲۲	۱-۴-۲ زمان برداشت محصول
۲۳	۱-۴-۳ تمیز کردن اولیه
۲۳	۱-۴-۴ جداسازی و درجه بندی اولیه
۲۳	۱-۴-۵ التیام دهی
۲۳	۱-۴-۶ سرد کردن اولیه
۲۴	۱-۴-۷ نگهداری کوتاه مدت
۲۴	۱-۴-۸ بسته بندی محصول در مزرعه
۲۵	۱-۴-۹ حمل و نقل محصول
۲۵	۵ پیشگیری از ضایعات پنهان
۲۵	۶-۱ استفاده از زائدات محصولات کشاورزی
۲۶	۷-۱ ساختار کتاب حاضر
۳۱	۸-۱ منابع
۳۱	۲. عوامل پیش از برداشت مؤثر در بروز ضایعات پس از برداشت محصولات کشاورزی
۳۱	۱ ۲ مقدمه
۳۱	۲ ۲ عوامل پیش از برداشت مؤثر بر طول عمر پس از برداشت محصول
۳۲	۱-۲-۱ مواد مغذی
۳۷	۱-۲-۲ اسیدی بودن خاک
۳۸	۲ ۲ تولید ارگانیک
۳۸	۲-۲-۲ نور
۳۹	۲-۲-۵ طول روز
۴۰	۲-۲-۶ دما
۴۱	۲-۲-۷ آب

۴۳	۸-۲-۲ روش تولید
۴۳	۳-۲ رسیدگی در مرحله برداشت
۴۴	۴-۲ آلودگی‌های قبل از برداشت
۴۵	۵-۲ تنظیم‌کننده‌های رشد
۴۷	۶-۲ منابع
۵۱	۳. عوامل پس از برداشت مؤثر در بروز ضایعات محصولات کشاورزی
۵۱	۱-۳ مقدمه
۵۲	۲-۳ علت‌های اصلی ضایعات پس از برداشت محصولات کشاورزی
۵۲	۳-۲ ۱ آسیب‌های فیزیکی و مکانیکی
۵۲	۳-۲ ۲ عوامل فیزیولوژیکی و بیوشیمیایی
۵۴	۳-۲ ۳ عوامل بیولوژیکی
۵۴	۳-۲ ۴ آفات و بیماری‌ها
۵۵	۳-۲ ۵ عوامل محیطی
۵۶	۳-۲ ۶ عوامل مزرعه‌ای
۵۶	۳-۳ راهکارهای کاهش ضایعات در محصولات کشاورزی
۵۷	۳-۳ ۱ تیمارهای مقدماتی
۵۸	۳-۳ ۲ بسته‌بندی و انبارداری
۵۸	۳-۳ ۳ روش‌های فیزیکی و شیمیایی در کنترل آفات و بیماری‌ها
۵۹	۳-۳ ۴ فرآوری
۵۹	۴-۳ منابع
	بخش دوم: علل ایجاد ضایعات محصولات مهم باغی؛ راهکارهای کاهش ضایعات و استفاده بهینه از آنها
۶۳	۴. ضایعات خرما و تولید فرآورده‌های جانبی از آن
۶۳	۱-۴ ضایعات پس از برداشت خرما و راهکارهای کاهش آن
۶۳	۱-۴ ۱ مقدمه
۶۴	۱-۴ ۲ ضایعات خرما و عوامل مؤثر بر آن
۶۶	۱-۴ ۳ برداشت و آماده‌سازی خرما برای بازار
۷۷	۱-۴ ۴ ناهنجاری‌های میوه خرما
۷۷	۱-۴ ۵ روش‌های کنترل و کاهش آلودگی در خرما
۷۸	۱-۴ ۶ منابع
۸۱	۲-۴ روش‌های عمل‌آوری (رساندن مصنوعی) و کاهش رطوبت ارقام خرمای لرم و مرغوب استان هرمزگان
۸۱	۱-۴ ۲ مقدمه
۸۱	۲-۴ ۲ عمل‌آوری خرما
۸۲	۲-۴ ۳ آب‌گیری یا کاهش رطوبت خرما
۸۴	۲-۴ ۴ منابع

سخنی با خوانندگان

ضایعات مواد غذایی، از چالش‌های جدی بیشتر کشورهای دنیا، به‌ویژه کشورهای در حال توسعه است. پژوهشگران، سیاستمداران، و اندیشمندان مجامع علمی و پژوهشی دنیا، در بررسی موضوع مهم امنیت غذایی جامعه، درصدد یافتن راه‌هایی برای کاهش ضایعات هستند. از این رو، کتاب پیش‌رو که عمدتاً از فعالیت‌های پژوهشی ۱۸ پژوهشگر رشته صنایع غذایی و مسائل پس از برداشت محصولات کشاورزی مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی استخراج شده است، به اهمیت موضوع ضایعات و زائدات محصولات کشاورزی می‌پردازد. در این کتاب، علاوه بر کلیات، فقط به آن دسته از محصولات باغی و زراعی مهم ایران اشاره می‌شود که نویسنده کتاب، روی آنها مطالعه داشته و با تجربه‌ای بیش از بیست سال، کار پژوهشی اجرا کرده‌اند.

بنابراین، امید است کتاب حاضر با هدف اصلی «انتقال بیش از بیست سال تجربه پژوهشگران»، بتواند مسائل مهمی چون:

۱. شناخت عوامل ایجاد ضایعات در محصولات کشاورزی
 ۲. راهکارهایی برای کاهش ضایعات محصولات کشاورزی
 ۳. استفاده بهینه از ضایعات اجباری و غیرقابل کاهش محصولات مهم کشاورزی
 ۴. تبدیل زائدات برخی از محصولات مهم کشاورزی به محصولاتی با ارزش
- را با مخاطبان گرامی، اعم از دانشجویان، کارشناسان، پژوهشگران جوان، اندیشمندان، و سیاستمداران به اشتراک بگذارد.